

vrijeschool lerarenweek

2025

**Vrijeschoolonderwijs
tussen eerbied en enthousiasme**

Van zondagmiddag 3 augustus tot en met vrijdagmiddag 8 augustus

Locatie tijdens de cursus 2025

Stichtse Vrije School, Socrateslaan 24, 3707 GL Zeist

vrijeschool lerarenweek

vrijeschool lerarenweek 2025

*www.vrijeschoollerarenweek.nl
info@vrijeschoollerarenweek.nl*

*Locatie tijdens de cursus 2025
Stichtse Vrije School, Socrateslaan 24, 3707 GL Zeist*

INHOUD:

Inleiding	4
Thema	6
Stroomschema groepskeuze	9
Jaarklassen	10
Vaklessen	29
Praktische info	48
Aanmelding	49
Rooster	51
Meenemen materiaal	55

Inleiding folder

Midden in de zomer komt, in het midden van het land, ieder jaar weer een grote groep mensen bij elkaar. Er wordt geleerd, gestudeerd, gezongen, praktisch en kunstzinnig gewerkt. Er gaan vuurtjes branden: van enthousiasme van binnen en van hout voor de tent op naburige campings.

Ook dit jaar organiseren wij deze vrijeschool lerarenweek. De jaarlijkse nascholingscursus is een post-hbo opleiding en vindt dit jaar plaats van zondagmiddag 3 augustus t/m vrijdagmiddag 8 augustus te Zeist.

Voor wie is deze cursus?

Deze cursus is voor alle leerkrachten die zich op welke manier dan ook willen voorbereiden op het nieuwe schooljaar binnen de vrijeschool. Ofwel als startend leerkracht of als beginner binnen de vrijeschool, om kennis en praktische ideeën op te doen met betrekking tot de inhoud van het leerplan van zijn of haar klas komend schooljaar, maar ook als ervaren leerkracht, om menskundige inspiratie op te doen en van daaruit het bekende vanuit hernieuwd enthousiasme en inspiratie vorm te geven.

Ben je:

- . kleuterleidster, klassenleerkracht, vakleerkracht, invalleerkracht, (vak-)leerkracht klas 7 of 8,
- . student in het laatste jaar van de vrijeschool pabo,
- . leerkracht uit het regulier onderwijs die komend schooljaar de overstap maakt naar een vrijeschool,
- . schoolleider, intern begeleider, leraarondersteuner of onderwijsassistent,

Voel je dan van harte welkom om mee te doen aan deze cursus.

Wat we aanbieden

Als deelnemer kun je een keuze maken uit de volgende onderdelen.

In de ochtend:

- . kleuteronderwijs,
- . een van de jaarklassen van de onderbouw: de klassen 1 t/m 6,
- . een van de jaarklassen van de bovenbouw: de klassen 7 en 8,
- . een overzicht van het leerplan klas 1 t/m 6,
- . verdiepingscursus,
- . kinderen met een hulpvraag,

In de middag:

- . 2 kunstvakken.

Daar tussendoor is er voor alle cursisten dagelijks een dagopmaat en koorzang en over de hele week genomen 2 korte euritmielessen. Naast het cursusaanbod overdag vinden er 's avonds lezingen plaats waarbij het inhoudelijk thema van deze week meer kleur en verdieping krijgt. De lezingen worden verzorgd door docenten en gastsprekers en willen bijdragen op het gebied van kennisoverdracht en inspiratie.

Wat verwachten we van de cursisten?

We verwachten hoofdzakelijk twee dingen: dat je zin hebt om geïnspireerd te raken en dat je er zoveel mogelijk bent. Er geldt een 80% aanwezigheid voor het behalen van het certificaat van de nascholingscursus.

Wie zijn wij?

De vrijeschool lerarenweek wordt georganiseerd door de Stichting nascholing vrijeschoolpedagogie. Voor het realiseren van de vrijeschool lerarenweek werkt het bestuur van de stichting nauw samen met de daartoe in het leven geroepen kerngroep vrijeschool lerarenweek. Op onze website www.vrijeschoollerarenweek.nl is de actuele informatie over de cursusweek te vinden.

De kerngroep bestaat uit:

Annemiek Geertsma, Fionna Hage, Paul van Meurs, Berpke van Oers, Jasper Postema en Sanne Riemers

Thema 2025

Vrijeschoolonderwijs tussen eerbied en enthousiasme

Leraren en onderwijzend personeel... af en toe zijn het net mensen. Herken je het gevoel dat, wanneer je 's morgens opstaat, de dag als een reusachtige berg werk voor je lijkt te liggen? Of juist de andere kant: als een welkome uitdaging waar je graag aan wilt beginnen. En soms ligt alles helemaal open en lijkt de dag nog alle kanten op te kunnen gaan.

Maar dan sta je bij de deur van je klaslokaal en geeft alle kinderen een hand, kijkt ze even in de ogen. Je gaat met ze aan het werk en een paar uur later kom je erachter dat je al die tijd niet aan bovenstaande gevoelens en emoties bent toegekomen. Alsof ze er even niet waren. Het werk met de klas kan zo intensief zijn, dat alle andere dingen die je bij het opstaan zo puzzelden, tijdens het werk met de kinderen even naar de achtergrond waren verdwenen.

Van Rudolf Steiner leerde ik: datgene wat leeft in de leerkracht is een krachtig pedagogisch instrument. Toch is dat vermoedelijk iets anders dan je dagelijkse 'beslommeringen' van het moment. Het gaat meer om een innerlijke houding; ben je in staat je gevoelens en emoties als een jas aan de kapstok te hangen en er helemaal voor de kinderen te zijn?

Jouw houding als leerkracht (als mens!) kan kinderen houvast geven, waardoor ze zich in veiligheid kunnen verbinden. Verbinden met jou, maar ook met de anderen in de klas en met de leer- en ontwikkelingsstof. Dat roept op tot nadenken: ben ik navolgingswaardig in de dingen die ik zeg, voel, denk?

Waarschijnlijk wordt hier niet bedoeld dat je perfect moet zijn en alles moet kunnen en beheersen. Juist jouw worsteling, jouw zoektocht kan een voorbeeld zijn voor kinderen.

Deze gedachten leiden mij naar de kernwaarden van goed leraarschap. Wanneer ik 's ochtends een kind een hand geef en even in de ogen kijk, probeer ik te bedenken wat het op aarde komt 'doen', waar het vandaan komt. Er ontstaat een gevoel van eerbied, dat voortkomt uit het de gedachte dat het kind al heel veel wijsheid in zich draagt, en instrumenten zoekt om dit tot ontplooiing te laten komen.

Daarnaast kun je als leerkracht regelmatig een gevoel van enthousiasme ervaren. De vreugde die het oproept, wanneer je ziet dat een kind een stapje verder komt, wanneer de kinderen in een klas zich om elkaar bekommeren, wanneer ze aan je lippen hangen wanneer je een verhaal vertelt. Ook dit enthousiasme is een essentieel pedagogisch instrument.

Tussen deze eerbied en dit enthousiasme gebeurt het: hier ontstaat goed onderwijs. Eerbied heb je, enthousiast word je. Je krijgt het zelfs bijna in je schoot geworpen, zolang je ervoor open staat.

In de komende lerarenweek willen we dit thema met elkaar uitdiepen. In de jaarklassen, werkgroepen en in de lezingen, ja zelfs tijdens de culturele avond. Om je hierop voor te bereiden, raden we je aan om de eerste twee voordrachten uit 'Menskunde innerlijk vernieuwd' te lezen. Waarschijnlijk heb je daar helemaal geen tijd voor, maar toch... elke stap is het begin van een beweging.

We hopen je te ontmoeten.

*Namens de kerngroep,
Sanne Riemers*

Euritmie

Met euritmie worden algemene ritmes en processen van groei en ontwikkeling in beweging omgezet. Dit wordt gedaan in verbinding met taal en muziek, twee oer-menselijke manieren om je uit te drukken en contact te maken. Tijdens de opmaten van de lerarenweek zal iedere dag ook euritmie te zien zijn. Niet zo zeer in de vorm zoals ze gedaan wordt met de leerlingen, maar als artistieke, uitvoerende interpretatie van een muziekstuk of gedicht.

In de jaargroepen zal gedurende de week 2 keer een half uur euritmie aangeboden worden, exemplarisch voor hoe er met de kinderen in de betreffende jaargroep gewerkt kan worden. Of er worden, gekoppeld aan het jaarthema, oefeningen aangeboden die aansluiten bij het inleven in en vaardig worden met een bepaalde leeftijdsfase of bepaalde aspecten van het leraarschap.

Tonnie Brounts, Berpke van Oers

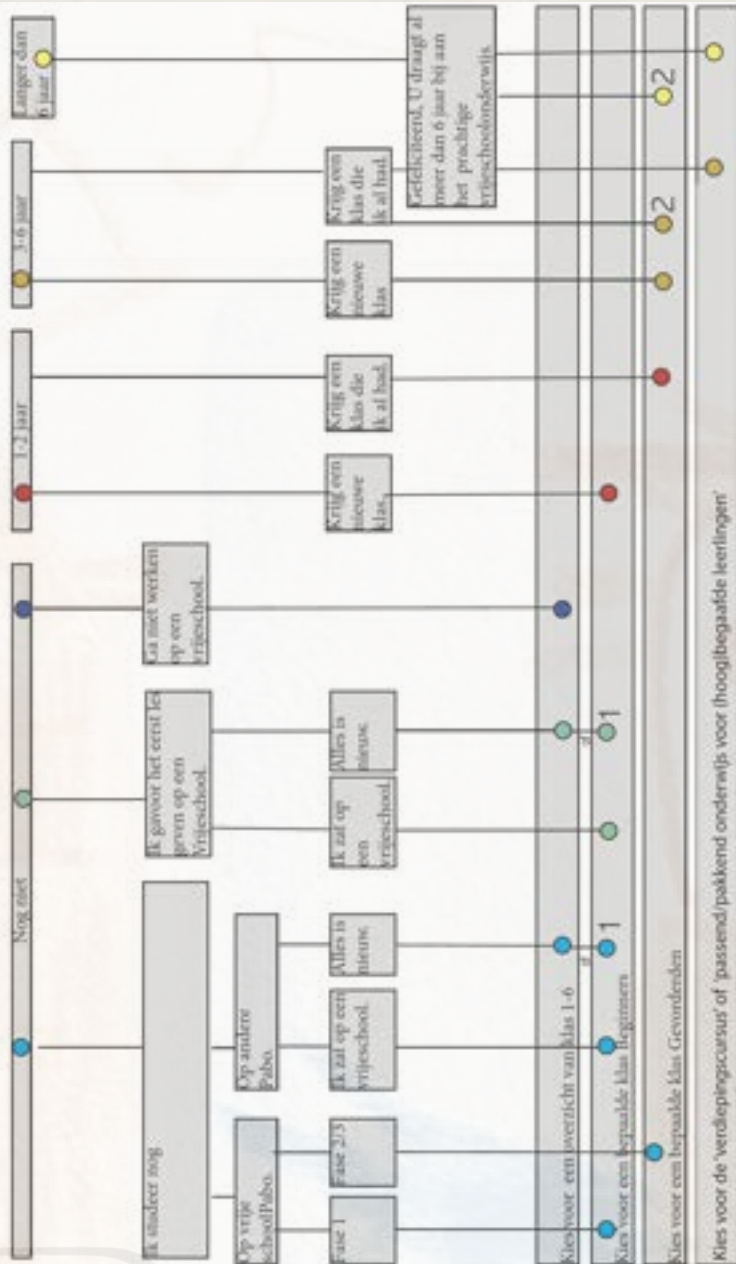
Jaarklassen

De jaarklas is erop gericht, dat de docent zich pedagogisch en didactisch kan voorbereiden op het komende schooljaar en/of de klas, waarvoor hij/zij het komende jaar verantwoordelijk is. In de jaarklassen zal worden gewerkt aan de achtergronden en de inhoud van het leerplan, van waaruit je gaat lesgeven. De didactiek, behorend bij de jaarklas die je kiest, zal praktisch worden uitgewerkt. De jaarklascursus bestaat dagelijks uit twee blokken. De twee halve uren euritmieles zijn geïntegreerd in de jaarklas. In de middag zijn er twee kunstblokken. Elke deelnemer volgt twee kunstvakken naar keuze (dit geldt niet voor de verdiepingscursus en de groep Hoogbegaafdheid. Zij maken een keuze voor het tweede kunstblok.)

Beginners of gevorderden

Voor deelnemers van klas 1 t/m 5 bestaat er de mogelijkheid om een beginners- of gevorderdengroep te kiezen. Het volgende overzicht kan u helpen de juiste keuze te maken.

Hoe lang bent u al verbonden met een vrijeschool?

Jaarklassen:

- Kleuters beginners Hanneke v.d. Velden
 - Kleuters gevorderden Anne Jetten

 - Klas 1a beginners Ageeth Vreeman
 - Klas 1b gevorderden Gea Weeren
 - Klas 2a beginners Annemiek Wiedenhof
 - Klas 2b gevorderden Fionna Hage
 - Klas 3a beginners Harmen de Jong
 - Klas 3b gevorderden Peter Giesen
 - Klas 4a beginners Annechien Wijnbergh
 - Klas 4b gevorderden Jasper Postema
 - Klas 5a beginners Edith Brink
 - Klas 5b gevorderden Chris Cornelisse
 - Klas 6 De docent is nog niet bekend *
 - Klas 7 Rachel Bergé,
 - Klas 8 Thijs Jan van Schie
 - Klas 1 t/m 6 Renske Kessler
 - Verdiepingscursus Paul van Meurs

 - Hoogbegaafdheid Tonnie Brounts
 - Hoogbegaafdheid Saskia Snickers
- Voor alle groepen:
- Koorzang Matthijs Overmars
 - Euritmie in de jaarklassen Tonnie Brounts, Berpke van Oers
 - Euritmie verdiepingscursus Tonnie Brounts

* Houd de website vrijeschoollerarenweek.nl in de gaten voor updates.

Kleuters beginners

'Eerbied voor het spelende kind'

Voor het jonge kind is een gevoel van geliefd zijn, vertrouwen en geborgenheid essentieel. Het zijn voorwaarden om te kunnen groeien en ontwikkelen. Vanuit onder andere de nabootsingskrachten, die het kind op deze leeftijd met zich meebrengt, kunnen we het kind helpen in deze ontwikkeling, zodat het eigen lichaam een thuis wordt en de wereld vanuit fantasie en beleving verkend kan worden.

We gaan in deze week samen aan de slag met onderwerpen als: ritme en regelmaat, een ademende indeling van de ochtend, het vrije spel, sprookjes en tafelspelen en het maken en uitvoeren van ochtendspelen, kringspelen, liedjes en handgebaren-spelen. Tevens zullen we ons verdiepen in de antroposofie die hieraan ten grondslag ligt.

We sluiten af met een goed gevulde rugzak, om vol vertrouwen en enthousiasme dit prachtige onderwijs vorm te gaan geven.

Hanneke van der Velden, kleuterleidster Vrijeschool Tiliander Tilburg

Kleuters gevorderden

'Ik draag rust in mij, ik draag in mezelf de krachten die mij sterken.

Ik wil mij vervullen met de warmte van deze krachten.

Ik wil mij doordringen met de macht van mijn wil.

En voelen wil ik hoe rust uitstroomt door heel mijn zijn, wanneer ik mij sterk maak, de rust als kracht in mij te vinden door de macht van mijn streven.'

Rudolf Steiner

In een vrijeschool kleuterklas ondersteunen we jonge kinderen in hun ontwikkeling tot "worden, wie je bent". We ontwerpen allerlei kunstzinnige activiteiten voor de kleuters en beleven dat samen. Ook maken we gebruik van allerlei pedagogische instrumenten, zoals eerbied, enthousiasme, liefdevolle omhulling en de kwaliteiten van het etherlichaam. Voor veel kleuters is dit toereikend, maar sommige kleuters vragen om meer ondersteuning. Bij sommige kleuters is de impact van een ingrijpende levensgebeurtenis groot en vraagt het "ander" onderwijs.

Tijdens deze lerarenweek duiken we in het thema traumasensitief onderwijs. We ontdekken handvatten voor meer specifieke begeleiding, we verkennen de theorie en zullen vooral ook in actie komen om activiteiten vanuit traumasensitief onderwijs te ervaren en vervolgens te ontwerpen.

Anne Jetten, voormalig kleuterleerkracht op een vrijeschool, docent kleuterpedagogiek op de Vrijeschool Pabo van Hogeschool Leiden

Klas 1 beginners

'Uit enthousiasme komt een kracht voort, een sterke impuls, die een schoolklas kan stimuleren.'

Rudolf Steiner

De kinderen stappen straks vanuit de kleuterklas de eerste klas binnen en zullen door jou meegenomen worden in een nieuwe wereld, een wereld, waarin zij zich kunnen gaan verbinden met en ontwikkelen aan de les en ontwikkelingsstof.

Wat vraagt een 6/7jarig kind van ons? Wat heeft het nodig?

We zullen inhoudelijk en praktisch het leerplan verkennen: het leren lezen, schrijven en rekenen, maar ook de heemkunde en het vormtekenen, schilderen, handwerken en zingen.

Je krijgt gedurende deze week, als beginnende leerkracht in het vrijeschoolonderwijs of de eerste klas, allerlei ideeën en handvatten om je lessen vorm te geven, zodat je enthousiast en met vertrouwen aan het nieuwe schooljaar kan beginnen.

Ageeth Vreeman, onderwijsadviseur bij BVS-schooladvies en vrijeschoolleerkracht

Klas 1 gevorderden

'Met enthousiasme worden alle nieuwe dingen in de eerste klas ontvangen.'

De gretigheid van een eerste klasser is groot. Het leren en je verbinden met de lesstof is een hele nieuwe weg. In dit proces zijn de leervoorwaarden belangrijk, om via het handelen tot leren te komen, maar ook de rust en de eerbied voor een verhaal, voor elkaar en voor de spullen in de klas. Eerbied kun je niet leren, alleen maar voorleven! Daarnaast natuurlijk het leren lezen en schrijven, het rekenen, heemkunde, tekenen en schilderen vanuit een opdracht en ga zo maar door. Daarmee wordt de basis, het fundament gelegd voor de volgende jaren: een goede gewoontevorming, een goed gevoel voor autoriteit, het met elkaar omgaan in de klas.

Het streven in deze week is om via informatie, achtergrond, verdieping, middels ideeën en materialen een overzicht te geven. Daarnaast staat centraal wat het kind in deze tijd van ons vraagt. Wat kunnen we op kunstzinnig en pedagogisch gebied bieden om de kinderen verder op weg te helpen?

*Gea Weeren, Vrijeschoolleerkracht, Schoolpsycholoog
Orthopedagogische praktijk Grip, Auteur*

Klas 2 beginners

'Leef eenvoudig, houd niet op met liefde geven, dat is naar het goede streven'

Met een geweldig enthousiasme predikte Francesco zijn eerbied.

Een tweedeklasser is nog met een dunne draad verbonden met de "paradijselijke onschuld". Tevens ontwikkelt zich een binnenwereld waarin het kind zich thuis gaat voelen. In deze fase worden eigenaardigheden steeds duidelijker waarneembaar; de temperamenten worden zichtbaar. De fabels en heiligenlegenden geven een antwoord op de zich ontwikkelende karaktereigenschappen. Bij het kind worden bewondering en eerbiedskrachten gewekt, de wil wordt aangesproken.

Tijdens deze week zullen we met elkaar in gesprek gaan over de ontwikkelingsfase van de tweedeklasser en werken we van daaruit aan een overzicht, van wat er in de tweede klas qua leerstof aan de orde komt tijdens de periodes en de vaklessen. Inspiratie, informatie, ideeën en vertrouwen: met elkaar zullen we hiernaar streven, op weg naar een vreugdevol nieuw schooljaar!

Annemieke Wiedenhof, leerkracht Basisschool Tiliander, Tilburg

Klas 2 gevorderden

'Dapperheid, mits vereend met wijsheid, brengt zegen.'

In klas twee betreedt het kind de wereld van de dualiteit. Enerzijds wordt het kind meer 'mens op aarde' in de zin dat hij de paradijselijke wereld van voor de tandenwisseling nu achter zich laat. Het kind verkent de menselijke ondeugden en herkent zichzelf en de ander in de dieren uit de fabels, die daarin met allerlei hebbelijke en vooral ook onhebbelijke eigenschappen smakelijk centraal staan. Anderzijds maakt het kind kennis met het streven naar het goede, zoals vele heiligen hebben voorgeleefd. Een tweedeklasser wil ook zoals Franciscus, Brandaan of Christophorus zijn, op zoek gaan naar het goede en handelen als een goed mens. Deze zielekrachten willen we wekken in klas 2. Wanneer beide uitersten aangesproken worden, kan het kind zich temidden daarvan optimaal ontwikkelen.

In deze cursus zullen we de (innerlijk vernieuwde) menskunde bestuderen en onderzoeken hoe wij de inzichten uit deze menskunde in kunnen zetten om het leerplan voor klas 2 vorm te geven. In de vertelstof, maar ook in de periodes en vaklessen. We onderzoeken waar we zelf eerbied en enthousiasme voelen. We zullen kunstzinnig aan het werk gaan en bereiden ons in praktische zin zo voor dat met een goed overzicht van het jaar en een veelheid aan praktische ideeën gestart kan worden.

Fionna Hage, leerkracht De Vuurvogel Driebergen

Klas 3 beginners

'Vanuit eerbied voor mens en natuur, met enthousiasme de wereld ontdekken.'

De derde klas is een essentieel jaar in de ontwikkeling van de kinderen tot het worden van mens op deze aarde. We bereiden de kinderen dit jaar voor op het leven in de wereld die om hen heen is. De kinderen van deze leeftijd staan op het punt hun droomwereld te verruilen voor het aardse. We geven ze handvatten, vaardigheden en kennis om zich veilig te voelen en om zich thuis te voelen in de natuur en in hun omgeving. Dit doen we door verhalen te vertellen, te tekenen, te schrijven, te zingen, te boetseren, maar vooral door er veel op uit te gaan en veel te doen. In de beginnersgroep staan we kort stil bij de achtergronden, maar zullen we vooral veel gaan doen met als doel dat elke deelnemer naar huis gaat met een goed gevulde rugzak met lesideeën om de kinderen de juiste ondersteuning te bieden in deze levensfase.

Harmen de Jong, leerkracht Vrijeschool Kairos Amsterdam

Klas 3 gevorderden

'De eerbied van de leerkracht in het begeleiden van de verandering en het vinden van balans tussen de fantasie en de voorstellingskrachten van het kind in de overgang van het 9e levensjaar.'

In klas 3 hebben we als leidraad het Oude Testament, zeer beeldend beschreven door Jacob Streit. De derde klasser maakt een metamorfose in het zielenleven door, doordat tussen het 9e en 10e levensjaar de tweede ik-inslag plaatsvindt in het gevoelsgebied. Ook is er een nieuwe stap in de ontwikkeling van het denken, het praktische denken: hoe zit de wereld in elkaar en hoe werken de dingen? Door hier middels de diverse periodes op in te gaan, de inhoud te beleven en vooral in het praktische leven toe te passen, helpen we de richting van de wil te ontwikkelen! Tijdens deze week zullen we alle periodes doornemen vanuit deze ontwikkelingsvraag. Ook gaan we op zoek naar nieuwe vondsten en periodes voor deze leeftijdsfase. De menskunde zal in deze groep een centraal uitgangspunt vormen en uitvoerig aan bod komen. Het wordt een week vol praktische en inhoudelijke informatie, uitwisseling en bovenal inspiratie, om met enthousiasme en vertrouwen dit bijzondere jaar tegemoet te treden.

Peter Giesen, Atelier voor Ouders en Opvoeders, begeleider diverse leraren scholen in Nepal, coördinator/docent BVO Pallas Academie, gastdocent HAN minor vrijeschoolpedagogie.

Klas 4 beginners

'Enthousiasme tussen ijs en vuur

Eerbied voor mens en cultuur'

Rond het tiende levensjaar verandert bij vierdeklasser de verhouding tussen de binnenwereld en de buitenwereld, omdat de kinderen op zichzelf beginnen te reflecteren: "Hoe doe ik dat eigenlijk? Waarom doet een ander dat niet zo?" In de cursus inspireren we elkaar bij de voorbereiding van dit schooljaar. We spreken over deze menskundige veranderingen, gebruiken verschillende werkvormen die ook in de klas te gebruiken zijn, oefenen en ervaren de kunstzinnige vakken. Deelnemers krijgen input over de inhoud van de vierde klas lesstof en de vertelstof en bouwen een arsenaal op aan canons, vormtekeningen en stokvechtoefeningen, die direct toepasbaar zijn in de eigen klas.

Annechien Wijnbergh, onderwijsadviseur bij BVS schooladvies, werkzaam in verschillende vrijescholen

Klas 4 gevorderden

'In het midden der ruimte was, bij aanvang van de tijd, een grote afgrond, genoemd Ginnungagap, welker diepte geen oog kon peilen, daar zij in voortdurende schemering was gehuld'

In de Edda gaat de lichtglanzende wereld verloren. Verhalen klinken van helden en goden, die strijdend ten onder gaan. Eigen krachten worden gemeten met die van reuzen, dwergen, draken en wolven. Het kind in de vierde klas kan gevoelens van angst en onzekerheid sterk beleven. Het bewustzijn voor de buitenwereld wordt groter. De vierdeklasser kijkt met meer afstand en daar ontstaat ruimte voor het voelen. Dat is mooi, maar ook lastig en spannend. Steiner sprak over 'de overgangperiode des levens' en gaf ons het beeld van een rivier die verzandt, die op een andere plek weer opduikt om verder te stromen. Wat is het eigenlijk, dat "verzandt"? En welke vraag stelt het kind in deze periode aan ons als opvoeders?

Tijdens deze week zullen we ons verdiepen in de relatie tussen de menskundige achtergronden en de aanknopingspunten in het leerplan. We duiken in de verhalen, zullen muziek maken, kunstzinnig werken en we bereiden ons ook praktisch voor op al het moois, waar we in de vierde klas mee werken.

Jasper Postema, leerkracht en schoolleider vrijeschool Kairos

Klas 5 beginners

'Een elfjarige lijkt op een Griek uit de klassieke oudheid'

Rudolf Steiner

Een vijfde klasser straalt evenwicht uit, zowel in fysiek als in geestelijk opzicht.

Nadat in de vierde klas de scheiding tussen 'ik' en 'de wereld' bij veel kinderen voor onrust zorgde, keert in de loop van de vijfde klas over het algemeen de rust en harmonie weer terug. Het vermogen om meer onbevangen en objectief naar de wereld te kijken, is gegroeid. Het intuïtieve weten zal steeds meer wijken voor het zelfstandig denken. De mythologische mens wordt steeds meer aardeburger.

Als rode draad door deze week zal de sociale ontwikkeling, het belang van het verhaal en hoe we kinderen socratisch in verbinding kunnen brengen met de wereld om zich heen, centraal staan. Wat kan de lesstof van klas 5 bijdragen aan een evenwichtige ontwikkeling? En wat zijn dan ingrediënten om betekenisvolle lessen te ontwerpen? Hoe bereiden we ons met achtergronden van diverse vakken voor op een vijfde klas?

Laten we hierover van gedachten wisselen, samen aan het werk gaan en elkaar inspireren!

Edith Brink, Liberart: coaching, training, bezinning

Klas 5 gevorderden

'Vanuit nieuwsgierigheid met behulp van het lesplan weer evenwicht brengen'

In deze groep zullen we ons verdiepen in de kern, van waar we in de vijfde klas aan willen werken en wat we willen behandelen. Het leerplan biedt suggesties, handvatten, kaders en vondsten om mee aan het werk te gaan. In deze groep leer je die kennen. Vervolgens gaan we samen onderzoeken welke keuzes we willen maken bij de invulling van de lessen, om het middengebied van de vijfde klasser te voeden. Zo leren we wat kunstzinnig onderwijs kan zijn, waarin jijzelf als leerkracht en ontwikkelende mens een belangrijk instrument bent.

Aan de hand van jouw zoektocht en vondsten kunnen de kinderen zich breed ontwikkelen, de wereld ontmoeten en de grotere verbanden leren zien.

We kijken tijdens de cursus naar het leerplan, de (periode-)planning van de lessen en de terugblik op ons werk, waardoor we tot vondsten en nieuwe inzichten kunnen komen; daarbij gaan we ook praktisch aan de slag. Ook zullen we kijken hoe we de vaklessen kunnen meenemen om er een rijk en samenhangend programma van te maken.

Chris Cornelisse, schoolleider De Vuurvogel Driebergen

Klas 6

'Felix qui perum potuit cognoscere causas felix'

Gelukkig is hij die het wezen van de dingen heeft leren inzien

Levendig en vol ideeën, of sloom en uitgeblust; een zesde klasser kan, zo lijkt het wel, echt goed uit het lood zijn: veel woorden soms, weinig daden. Hoe kunnen we het vuur ontsteken, zodat een zesde klasser een eigen innerlijke drijfveer kan vinden? Hoe helpen we de kinderen om echt zesde klasser te kunnen zijn en stappen te nemen in zelfstandig denken, voelen en willen/handelen?

Hoe helpen we de kinderen op weg naar de middelbare school?

Lukt het ons als leerkracht om de kinderen een kompas voor de toekomst te geven, met een open vizier te strijden en vol vreugde een nieuwe ontmoeting aan te gaan?

Gelukkig biedt de lesstof van de zesde klas de kinderen velerlei handvatten om de eigen weg te vinden en verder te ontwikkelen. Tijdens deze week zullen we zowel praktijk als theorie van de les- en ontwikkelingsstof dagelijks beleven, doen en onderzoeken.

We gaan ons laven aan het goud van de vertelstof, de rijkdom van de periodes en de kracht van de 'eigen wijs', die richting voor de toekomst kan duiden voor leerkracht en kind.

De docent is nog niet bekend. Houd de website vrijeschoolleraarenweek.nl in de gaten voor updates.

Klas 7

'Met enthousiasme voor klas 7'

De leerlingen die in klas zeven op de bovenbouw opstarten, lopen een nieuwe wereld binnen. Deze treden ze op allerlei verschillende manieren tegemoet. Ze moeten deze wereld leren kennen en ontdekken en dat gaat met vallen en opstaan en het leren van veel nieuwe dingen. Wij als leerkrachten mogen hen begeleiden vanuit een gezonde, veilige start.

Om dit de leerlingen te kunnen bieden, is het fijn als je als leerkracht gedegen bent voorbereid. We zullen daarom werken aan hoe je tot een gezond ritme komt in de periodetijd, met ademruimte voor de leerlingen en voor jou als docent.

We gaan vooral veel praktisch aan de slag, zodat je goed voorbereid kunt starten met veel ideeën, en hopelijk zelfs met wat uitgewerkte delen van de verschillende periodes van klas 7. Daarnaast schenken we aandacht aan het vormen van een groep/klas (opmaatspellen) en wisselen we ideeën uit, om zoveel mogelijk laatjes te vullen die je open kunt trekken, als je inspiratie nodig hebt.

Rachel Bergé, leerkracht klas 7 en 8, Stichtse Vrije School

Klas 8

'De achtste klasser is op zoek naar het evenwicht tussen afstand nemen en betrokken blijven'

De leerlingen uit klas 8 zijn op weg naar zelfbewustzijn en willen op eigen benen staan. Hun onbevangenheid neemt in rap tempo af. Er ontstaat een kennishonger, waarbij het 'hoe' minder belangrijk lijkt dan het 'waarom'. Een steeds grotere interesse in de wereld wordt merkbaar; feiten worden gewaardeerd. De wil om te leren is toekomstgericht. Het enthousiasme van de leerkracht laat de wil van de kinderen ontvlammen!

Vervolgens komt hun eigen oordeelsvermogen om de hoek kijken, en die meningen zijn niet altijd even genuanceerd. De leerkracht wordt gewogen op zijn mens-zijn, op zijn echtheid. Hoe loop je als leerkracht met deze prepubers mee op hun weg en kun je hen begeleiden op hun zoektocht? Deze week duiken we de pedagogiek in, maar bekijken ook de praktijk van alle dag; samen in gesprek, samen ideeën opdoen. We nemen de inhoud van de periodes door en gaan ook praktisch aan de slag om zo, vol enthousiasme, aan het nieuwe schooljaar te kunnen beginnen.

Thijs Jan van Schie, bovenbouwleerkracht Rotterdam

Verdiepingscursus (zie keuzeschema)

'Tussen eerbied en enthousiasme'

Twee grote begrippen die elk onderwijshart sneller doen kloppen: eerbied voor wat geworden is en voor ieder die daaraan heeft meegewerkt en enthousiasme voor wat in de toekomst wil worden, de verborgen kiem. Twee begrippen die ons in het nu brengen; tussen het verleden en de toekomst.

Twee begrippen die ons ook voor het raadsel van het kind plaatsen. Wat wil zijn verleden ons zeggen en wat wil worden in de toekomst? Je weet het als leerkracht niet, maar je bent wel voortdurend op zoek naar mogelijkheden om het kind in deze weg te ondersteunen.

In 1919 gaf Rudolf Steiner lezingen die gebundeld zijn in de, voor leraren zo bekende "Algemene menskunde". Een jaar later heeft hij in de cyclus: "Menskunde innerlijk vernieuwd" vanuit een ander gezichtspunt deze voordrachten uitgebreid.

Menskunde is niet gegeven om recepten of wijzen van aanpak voor te schrijven, maar om een begrip te ontwikkelen voor het menselijk wezen, zodat we als leraren vanuit dat begrip de antwoorden zoeken. Toch zijn er in beide cycli veel aanwijzingen te vinden die kunnen leiden tot handvatten.

In deze week verdiepen we ons in de tweede voordracht van "Algemene menskunde" en de tweede voordracht van "Menskunde innerlijk vernieuwd".

We maken hierin een viertal stappen:

- We kijken naar de begrippen denken en willen, plastisch en muzikaal. Hebben deze begrippen wat met elkaar te doen?
- Hoe kunnen we ze plaatsen in de ontwikkeling van een mens?
- Hoe kunnen we ze in het onderwijs herkennen?
- Welke didactische stappen leiden tot eerbied of enthousiasme?

- In welke activiteiten spreken we in het kind plastische of muzikale kwaliteiten aan?

We begeven ons op deze zoektocht door ons te verdiepen in de betreffende voordrachten, maar ook door ons kunstzinnig met de inhoud te verbinden. Deze en meerdere onderwerpen zullen we omzetten naar praktisch hanteerbaar onderwijs.

In de middag heeft deze groep een vast uur Euritmie. Het tweede kunstuur wordt gekozen.

Paul van Meurs, adviseur bij Gestes, en auteur

Tonnie Brounts, 34 jaar docent euritmie en antroposofie aan de Vrijeschool Pabo, 7 jaar euritmieleerares onderbouw Zeist, docent Waldorfacademie Leiden.

Klas 1-6

‘Onderweg van klas 1 naar klas 6’

Deze inspirerende cursus is met name bedoeld voor vakleerkrachten, schoolleiders, collega's uit het regulier onderwijs, invalleerkrachten, stagiaires en zij instromers. Het wordt een week vol ontdekkingen en kennismakingen, zowel met de lesstof als ook met de ontwikkeling van het lagere schoolkind en ontmoetingen met de vrijeschoolpedagogiek.

We maken kennis met de vertelstof, één van de pijlers van het vrijeschoolonderwijs en ervaren, wat ademend en kunstzinnig onderwijs voor kinderen kan betekenen. Daarnaast zullen er ook concrete handvatten gegeven worden, zoals de opbouw van de dag, het weekrooster en het periodeonderwijs. Daarnaast word je uitgenodigd om aan het werk te gaan met de vraag: "Wat maakt een leerkracht tot een goede leerkracht?" Laten we met elkaar een vonk van enthousiasme ontsteken.

Renske Kessler, docent, specialisatie autisme, coach collega's

Passend/pakkend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen

Wat is er nodig om passend (en pakkend) onderwijs te bieden aan hoogbegaafde leerlingen en hoe geef je dat vorm?

In deze werkgroep gaan we zowel theoretisch als praktisch aan de slag met de vraag, wat er nodig is om passend (maar ook pakkend) onderwijs te bieden aan hoogbegaafde leerlingen. We gaan uitgebreid in op de achtergronden van hoogbegaafdheid, wat het is, hoe je het kunt signaleren, wat er nodig is om de motivatie voor het leren te versterken (en vast te houden) en, vooral ook, wat dit vraagt voor het concreet handelen in de klas.

Hoe kunnen we het raadsel van het hoogbegaafde kind een stukje ontsluiten? Wat is er nodig om sterke pedagogische ontmoetingen te creëren als fundament voor het maatwerk, waar het hoogbegaafde kind om vraagt? Met deze vragen gaan we inhoudelijk en praktisch aan het werk. Graag wil ik de brug slaan van theorie naar de praktijk door handelingsgericht te werken. We zetten de leerling en wat hij of zij nodig heeft centraal, met oog voor wat bij jou als leerkracht, in jouw klas en in jouw school haalbaar is.

Welkom zijn alle (vak)leerkrachten, intern begeleiders met enige ervaring in het onderwijs en een nieuwsgierige attitude!

Saskia Snickers, schoolpsycholoog, orthopedagoog Generalist/ GZ psycholoog, werkzaam bij: Schoolpsychologische Praktijk Saskia Snickers, BVS Schooladvies en Rijksuniversiteit Groningen

Vaklessen

De vaklessen hebben als doel, dat de docent zich al doende kunstzinnig verder kan ontwikkelen i.s.m. de klas(sen), waarin hij/zij het komende schooljaar zal lesgeven. Lees ook de inhoudelijke omschrijving, die bij elke vakles vermeld staat.

De vaklessen worden gegeven door:

• Spel en beweging	Berpke van Oers en Jasper Postema
• Ambachten in de kleuterklas	Hanneke v.d. Velden
• Vertellen	Annechien Wijnbergh
• Atelier voor kleuterleid(st)ers	Anne Jetten
• Handarbeid, hout bewerken	Fenne Comperen Schümers
• Muziek beginners	Roel Vogel
• Muziek gevorderden	Matthijs Overmars
• Liedbegeleiding op gitaar	Sanne Riemers en Harmen de Jong
• Tekenen	Paul van Meurs
• Schilderen beginners	Edith Brink
• Schilderen gevorderden	De docent is nog niet bekend*
• Vormtekenen beginners	Ageeth Vreeman
• Vormtekenen gevorderden	Peter Giesen
• Boetseren	Rolf Zeldenthuis
• Handwerken	Babs van der Schoot
• Bordtekenen	Geertje Kapteijns
• Pedagogische oefeningen	Gea Weeren
• Smeden	Felo Hettich
• Euritmie	Tonnie Brounts

Voor alle groepen (dit zijn geen vaklessen):

• Koorzang	Matthijs Overmars
• Euritmie in de jaarklassen	Tonnie Brounts, Berpke van Oers
• Euritmie verdiepcursus	Tonnie Brounts

* Houd de website vrijeschoollerarenweek.nl in de gaten voor updates.

Spel en beweging

'Spelen is de natuurlijke taal van het kind. Daar ontstaat beweging en verbinding, wat alle andere processen van leren ondersteunt'

Spel en beweging bevorderen de concentratie, de vreugde en het doorzettingsvermogen van het individuele kind, maar ook het vertrouwen in elkaar. Met gericht spel kun je werken aan een gezonde en sterke sociale dynamiek in de klas. Zelfs een kort moment van spel verbreedert en daagt kinderen uit, om weer helemaal actief in het moment te zijn. Zelfs zonder materialen en in een volle klas is al heel veel mogelijk.

In deze cursus gaan we in op het belang van spel en beweging voor de ontwikkeling van kinderen. Vooral zullen we heel veel spelen, om zoveel mogelijk ideeën op te doen om de oefeningen in te zetten in je eigen klas. De meeste spelen zijn geschikt voor kinderen (en volwassenen) van alle leeftijden. Sommige oefeningen spreken juist voor de eersteklasser, vierdeklasser of achtsteklasser enorm tot de verbeelding. Hierin zullen we een goede afwisseling verzorgen. Ook collega's van de laagste en de hoogste klassen zijn daarom van harte welkom. Conditie of uithoudingsvermogen zullen geen rol spelen.

*Jasper Postema, leerkracht en schoolleider vrijeschool Kairos
Berpke van Oers, euritmiedocent PO en HBO door heel Nederland*

Euritmie

De euritmielessen in de middag zijn met pianomuziek. Ze zijn in eerste instantie bedoeld voor de deelnemers aan de verdiepingscursus. De wijze waarop we er aan werken zal dan ook aansluiten bij de inhoud van de ochtend.

Deze lessen kunnen echter ook gevolgd worden door mensen die niet aan de verdiepingscursus meedoen. Voor mensen die helemaal niet bekend zijn met de euritmie is deze groep minder geschikt.

De lessen zullen alleen in het eerste middagblok gegeven worden.

Tonnie Brounts, 34 jaar docent euritmie en antroposofie aan de Vrijeschool Pabo, 7 jaareuritmieleerares onderbouw Zeist, docent Waldorfacademie Leiden.

Vertellen

'bron van vreugde of loden last?'

Je neemt het je iedere dag voor: 'vandaag vertel ik de kinderen een verhaal. Want door mijn woorden komt er een dialoog tot stand tussen het kind en de wereld. De wereld wordt groter door mijn woorden. Kinderen leren de wereld begrijpen door mijn woorden. Kinderen identificeren zich met de personages uit mijn verhalen en leren zichzelf kennen door mijn woorden'.

En dan gebeurt er iets, in de waan van de dag: een lesonderdeel dat echt af moet, een ruzie die opgelost moet worden, of iets, waardoor je zelf even rustig aan wilde doen. Het verhaal past niet meer in de lesdag. Eenmaal thuis, heb je spijt. Je hebt het niet verteld. Je had je wilsmatig wel verbonden, je was zelfs voorbereid, maar toch deed je het niet.

Deze week oefenen we dit te overwinnen. Iedereen komt dagelijks aan de beurt. We doen oefeningen in associëren, en we oefenen manieren om een verhaal gemakkelijker te onthouden.

Annechien Wijnbergh, onderwijsadviseur bij BVS-schooladvies

(Kleuter) atelier

*'Het schone bewonderen, het ware behoeden, het edele vereren, het goede besluiten,
kan leiden de mens in zijn leven tot doelen, in zijn handelen tot 't juiste, in zijn voelen tot vrede,
in zijn denken tot licht; en leert hem vertrouwen op goddelijke leiding in alles wat is:
in 't wijd heelal, in de eigen ziel.'*
Rudolf Steiner

Dit jaar is er weer een open atelier. Dit betekent dat je kunt kiezen uit verschillende werkvormen, om voor jezelf kunstzinnig bezig te zijn en tegelijkertijd iets voor jouw klas te maken; kunstzinnig werken, zodat je je vanuit hartekracht met de kinderen kunt verbinden.

Je kunt kiezen uit: transparanten maken, wolschilderij prikvilten of natvilten, kabouters van hout, tafelspelfiguren naaien en speksteen bewerken. Je kunt in één week meerdere technieken uitproberen.

Meenemen: theedoek (voor speksteen), zaag (voor kabouters), naaispullen (voor wolschilderij en tafelspelfiguren), optioneel maar wel aanwezig: eigen snijmesje en snijmat (transparant maken).

Anne Jetten, coach, voormalig kleuterleerkracht op een vrijeschool, docent kleuterpedagogiek op de Vrijeschool Pabo van Hogeschool Leiden

Ambachten in de kleuterklas

'Juffie, het ruikt hier zo lekker naar schaapje!'

Het verzorgen van de levensprocessen wordt in onze huidige (haastige) tijd vol technisch vernuft steeds meer aan het zicht onttrokken, terwijl ze zo essentieel zijn voor het opgroeiende kind. We gaan vol enthousiasme aan het werk om het ambachtelijk werk weer nieuw leven in te blazen. Het doen en beleven van dit werk in de klas stelt kleuters in staat om verbinding te maken met de wereld om hen heen. Het zorgt voor ritme en ordening in de week en in het jaar, en werkt zodoende versterkend voor de levenskrachten in de klas. Ambachtelijke gebaren zijn tijdloos en bevatten oermotieven voor wat de mens doet tijdens zijn aarde-ontwikkeling.

Naast wat theorie gaan we met name praktisch aan het werk met onder meer graan en wol. We leren de grote gebaren in het ochtendspel, maar ook op welke wijze we kunnen werken met de kinderen in de klas: denk aan wol wassen, pluizen, kaarden etc. Als vanzelf ontstaat eerbied voor de natuur, het materiaal en de noeste arbeid.

Neem een schort mee!

Hanneke van der Velden, kleuterleidster Vrijeschool Tiliander, Tilburg

Handarbeid, houtbewerking

'De natuur geeft ons de materialen om de meest prachtige dingen van te maken'

Tijdens de cursus houtbewerking doorlopen we het pad van boom tot werkstuk en hoe je dit op een fijne manier kunt toepassen in je 3e t/m 8e klas. Net zoals jij in je klas differentieert, doe ik dat bij de cursus ook; er is ruimte voor beginners en gevorderden.

Er wordt aandacht geschonken aan de eerbied voor de natuur om ons heen, waar we de materialen mogen oogsten om te gebruiken en te bewerken, maar ook aan de eerbied voor de gereedschappen die we in onze handen hebben en hoe de technieken op een veilige manier toe te passen. Deze zorgzame bewuste kant maakt dat je de groei van de kinderen kunt zien, waar ze zichzelf tegenkomen gedurende het proces. Dit kun je nog beter herkennen als je het zelf ervaren hebt in een kleine veilige setting. Samen gaan we theoretisch en praktisch aan de slag en krijg je de handvatten die je direct kunt toepassen zodat je je lessen met enthousiasme kunt geven en vervolgens het enthousiasme van de kinderen zult ervaren.

Fenne Comperen, leerkracht Rudolf Steiner Educare te Venlo, vakdocent houtbewerking

Pedagogische oefeningen

'De omweg is de kortste verbinding tussen twee punten'

In de periodes wordt er hard gewerkt aan het lezen, schrijven en rekenen, maar soms zijn de leervoorwaarden onvoldoende aanwezig, worden bepaalde (motorische) vaardigheden onvoldoende beheerst en is er veel bewegingsonrust onder de kinderen.

Met een pedagogische oefening wil je gericht werken aan bepaalde basisvaardigheden; dit kan met een individueel kind, een klein groepje of de hele klas.

Hierbij valt te denken aan:

- verder ontwikkelen van de motorische vaardigheden,
- ontwikkelen van de zintuigen (met name de onderste 4 zintuigen),
- versterken van de concentratie en taakgerichtheid,
- werken aan de executieve functies,
- gezond ontwikkelen van de drie zielenkwaliteiten: denken, voelen en willen,

maar ook om met enthousiasme te werken aan de oefeningen en het beleven van vreugde, als na het oefenen de opdracht ook lukt!

Gea Weeren, vrijeschool leerkracht, schoolpsycholoog, auteur

Muziek voor beginners

'Mensen vragen me hoe ik muziek maak. Ik zeg ze dat ik er gewoon in stap. Het is alsof je in een rivier stapt en je bij de stroom aansluit.

Elk moment in de rivier heeft zijn lied.'

Michael Jackson

'Luisteren kost moeite, horen niet. Een eend hoort ook.' Igor Stravinsky

Muziek bezit de unieke eigenschap om, zonder woorden, direct en diep op de mens in te werken. Muziek werkt verbindend en activerend. Ook zonder muzikale voorkennis kan een leraar een inspirerende, enthousiasmerende muziekles geven.

Muziek maken is plezierig. Door zelf muzikaal actief bezig te zijn, zullen we ontdekken hoe je waardevolle, muzikale momenten kunt creëren. Je doet ervaring op in zelf muziek maken, uitgaande van geen tot weinig muzikale ervaring en we werken van hieruit naar verbreding en verdieping.

Gaandeweg hebben we het ook over het muziekleerplan van klas 1 t/m 6. Het doel is dat iedereen na deze week genoeg 'tools' ter beschikking heeft, om met de eigen klas mooie, muzikale momenten te gaan beleven, en dat vooral ieder het zelfvertrouwen heeft gekregen dat dit haalbaar is.

Roel Vogel, vakleerkracht muziek op de Vrije School Utrecht

Muziek gevorderden

'Geef muziekles op een wijze die geen straf, maar een vreugde is voor de leerling; wek een verlangen naar fijnere muziek in hem, een verlangen dat een leven lang zal blijven' Zoltán Kodály

Gezamenlijk muziek maken brengt een synergie op gang die plezier geeft en verbondenheid; je raakt ermee aan het geestelijke. In de klas is de leerkracht de inspirerende leider, die de vitaliserende kracht van de muziek in de kinderen weet te wekken en te stroomlijnen.

Deze middaggroep is bedoeld voor leerkrachten voor de gehele onderbouw, die al wat ervaren zijn in het zingen met hun klas of het geven van muzieklessen. Het worden lessen met veel nieuw repertoire, muzikale oefeningen en improvisaties rond ritme, stemvorming en luisteren. We gaan kriskras door het leerplan muziek, mede gestuurd door vragen van de cursisten.

De lessen zijn vooral praktisch ingericht: veel zingen, (fluit)spelen, oefenen, ervaren en ervaringen uitwisselen; fijn samen muziek maken en, na afloop, met een rugzak boordevol nieuwe ideeën, lesmateriaal, zelfvertrouwen en inspiratie naar huis.

Matthijs Overmars, vakleerkracht muziek op diverse vrijescholen

Koorzang

Tijdens de dagelijkse koorzang kunnen we de kracht van de gezamenlijkheid op z'n sterkst ervaren: in de energie die daarbij vrijkomt, in het gezamenlijke plezier en in het genieten van de klank van een groot koor van ruim 300 mensen. Het individuele niveau is niet van belang; de liederen worden zo gekozen, dat iedereen voluit kan meedoen en er tegelijkertijd voldoende uitdagingen en verrassingen zijn.

Matthijs Overmars, vakleerkracht muziek op diverse vrijescholen

Liedbegeleiding op gitaar

Tijdens het zingen met je klas, of soms zelfs met een hele zaal vol kinderen, kun je zomaar ineens een gevoel van saamhorigheid ervaren. Samen de schoonheid van een lied beleven, is een groot goed. Iedereen is even belangrijk bij het samen zingen, er zijn geen uitzonderingen. Het kan houvast geven wanneer je jezelf en de groep tijdens het zingen kunt ondersteunen met een begeleidingsinstrument. Veel mensen hebben ongetwijfeld weleens een gitaar in hun handen gehad, of misschien zelfs een online cursus of tutorial gevolgd in hun (spaarzame) vrije tijd. In deze werkgroep willen we je een aantal basisakkoorden en “slag-/ tokkeltechnieken” voor de gitaar aanreiken, waarmee je al een heleboel kinderliedjes van een stemmige bodem kunt voorzien. Veel oefenen, samen musiceren en zingen en vooral plezier maken staan in deze werkgroep centraal.

Het is de bedoeling dat je zelf een gitaar, een capodaster en het liefst ook een stemapparaatje meebrengt (dit laatste kan ook een app op je telefoon zijn).

Mocht het meebrengen van (een van de) materialen een probleem voor je zijn, dan kun je dit melden bij de organisatie. In dat geval proberen we iets voor je te regelen.

Het is handig, als je zelf je gitaar kunt stemmen; als je mee wilt doen aan deze werkgroep, zou het fijn zijn als je deze basisvaardigheid alvast beheerst.

Harmen de Jong, leerkracht klas 4 in Amsterdam

Sanne Mees – Riemers, leerkracht klas 1, docent muziek en koordirigent in Tilburg

Tekenen

'Tussen Kleur, vorm en lijn'

Een ontmoeting tussen eerbied en enthousiasme.

In de onderbouw van de vrijescholen nemen de beeldende vakken een belangrijke plaats in. Vooral het schilderen en het vormtekenen hebben een vaste plaats gekregen in het rooster. Het tekenonderwijs vraagt eveneens om een dergelijke plaats.

Het vormgeven van het tekenonderwijs vraagt om drie bewegingen, waarmee de wereld in beeld, beweging en stemming kan worden gebracht:

- via kleur tot stemming en beleving komen,
- vanuit de beweging tekenen naar lijn en geste,
- tekenen van vlakken, vormen en voorstellingen, drie bewegingen, die je als leerkracht kunt oefenen.

Al doende krijgt men dan een beeld van de weg, die gegaan kan worden om kinderen te brengen tot het basaal afbeelden van de wereld.

Deze middaggroep wil een aanzet zijn tot deze oefenweg.

Graag meenemen: kleurpotloden, Stockmarblokjes en -staafjes en Filiakrijt.

Paul van Meurs, adviseur bij Gestes, Onderwijs als kunst, Kunst in het onderwijs en auteur

Schilderen voor beginners

'Glans aan de zielen van kinderen'

'Het tovermiddel kunst in de school geeft glans aan de zielen van de kinderen, waardoor ze zich weer verbinden met het lichaam en zodoende weer met de hele wereld'

Rudolf Steiner

Hoe geef jij met het vak schilderen 'glans aan de zielen' van je leerlingen? Hoe verbind jij de schilderles ritmisch en inhoudelijk aan de andere vakken en het dag-, week- en jaarritme van de klas? Wat zien we na een nacht rust en hoe evalueren en reflecteren we dan de schilderles?

Deze vier middagen gaan we de kleuren verder en dieper leren kennen met nat-in-nattechniek. Kleuren wekken meteen een gevoel in ons hart. En net als onze gevoelens, bewegen ze: ze trekken weg, ballen samen, ontmoeten elkaar en vermengen zich.

De schilderopdrachten zijn tot inspiratiebron voor je komend schooljaar en voor je eigen kunstzinnige vorming als leerkracht. Laten we ons hart scherp waarnemend volgen in deze middagen!

Edith Brink, Liberart: coaching, training, bezinning

Schilderen voor gevorderden

'Al schilderend uiting geven aan de ontmoeting tussen kleur, vorm, beleving en beweging.

In het nat in nat schilderen oefenen leerlingen deze vaardigheid in elke schilderles.

Tijdens het schilderen gaan we op zoek naar de juiste stemming, op zoek naar de beleving van kleuren en kleurstemmingen, op zoek naar een juiste stemming voor een verhaal of gebeuren. We zullen naar verfijning van pedagogische en kunstzinnige vaardigheden zoeken met gezamenlijke oefeningen en zelfgekozen opdrachten.

Neem vooral leerlingewerk en eigen vooroefeningen mee, zowel van een (volgens jou) geslaagde schilderervaring als van een niet gelukte.

Kies in ieder geval uit de vertel- en lesstof van het nieuwe schooljaar een thema om je door de week heen schilderend mee te verbinden.

Schildermateriaal voor nat-in-nat is aanwezig.

Het kan ook prettig en leerzaam zijn met eigen penselen te werken! Tot ziens!

De docent is nog niet bekend. Houd de website vrijeschoollerarenweek.nl in de gaten voor updates.

Vormtekenen beginners

'Vormtekenen stimuleert de innerlijke beweeglijkheid en werkt daardoor activerend'

Tekenend en bewegend zullen we het vormtekenen volgens het leerplan van klas 1 t/m 6 ontdekken. Vanuit de oervormen gaan we o.a. naar meer complexe vormen, spiegelvormen, vlechtvormen en via het geometrisch vormtekenen naar de meetkunde.

We onderzoeken werkwijzen en materialen en zullen ook kijken hoe we het vormtekenen kunnen toepassen/integreren binnen het schrijf- en taalonderwijs, het rekenen, de jaarfeesten en perioden als heemkunde, geschiedenis, aardrijkskunde en plantkunde.

We zullen deze week proberen vertrouwen te krijgen in de eigen vaardigheid, om vanuit die kracht en met plezier met de kinderen in de klas aan het werk te gaan.

Ageeth Vreeman, vrijeschoolleerkracht en sinds januari 2024 werkzaam voor BVS-schooladvies

Vormtekenen gevorderden

'Hoe blij kun je worden van een mooie vorm. Je voorstelling en fantasie gaan hand in hand en met eerbied kijk je opnieuw naar de vormenwereld om je heen!'

We doorlopen het leerplan vormtekenen, waarbij allerlei explorerende en differentiërende werkvormen aan bod komen. Menskundige visie, ontwikkelingsfasen, de 12 zintuigen en de 4 temperamenten komen eveneens aan bod in het licht van dit bijzondere vak.

Als extra verdieping ontwerpen we een vorm, waarin het metamorfoseproces van de vormen de hoofdrol speelt. De uiteindelijke vorm snijden we uit en drukken we af middels het tamponeren. We kunnen de vorm in meerdere kleuren afdrukken, maar ook kunnen we deze over een eerder afgedrukte vorm leggen en zo een sluiervorm laten ontstaan. Ook zullen we met pastel vanuit het vlak naar de vorm gaan. Een eenvoudige, maar zeer verrassende techniek!

Materialen om zelf mee te nemen:

- Hb potlood, passer, lineaal, stanleymes en eventueel snijmat
- Pastelkrijt/bordkrijt
- Lyra potloden of vulpotlood van 0,6

Peter Giesen, docent/coördinator BVO Pallas opleiding en Atelier voor Ouders en Opvoeders, begeleider/docent scholen in Nepal; gastdocent minor vrijeschool HAN Auteur van het boek 'Vormtekenen een werkboek'

Boetseren

'Vormen ontstaan uit plastisch bewegen'

Zonder beweging krijg je geen vorm in de klei. Hoe begin je met enthousiasme en kan eerbied ontstaan voor hetgeen in de klei achter blijft? Hoe is het mogelijk dat klei niet alleen de beweging vasthoudt, maar ook in staat is de intentie, waarmee bewogen is, uit te blijven drukken? Met deze vragen op de achtergrond gaan we met klei aan het werk, zowel voor beginners als gevorderden. Naast het eigen kunstzinnig werk volgen we ook een opbouw, die parallel loopt aan het leerplan voor boetseren van klas 1 t/m klas 6.

Het doel is om handvatten te ontwikkelen, om boetseren te kunnen inzetten in de ontwikkelingsgang van kinderen, èn van de leerkracht. De vragen en inbreng van de deelnemers zullen medebepalend zijn voor wat er behandeld of onderzocht wordt.

Een schort o.i.d. kan helpen de kleren vrij van klei te houden.

Rolf Zeldenthuis, ex-leerkracht vrijeschool Zutphen, beeldend kunstenaar

Smeden

'Smeden als het ijzer heet is; doelbewust handelen'

We gaan oefenen en ervaren wat het pedagogische belang kan zijn van het smeden, zowel voor leerlingen al voor ons zelf. Aan een klein werkstuk zullen we in groepjes de kwaliteiten ervaren van het juiste moment en de tegenwoordigheid van geest. De ervaring ontstaat in het doen met aarde, water, lucht en vuur.

We werken buiten. Graag dichte schoenen, lichaam bedekkende, niet synthetische kleding.

Zie je graag.

Felo Hettich, gepensioneerde handenarbeidleraar klas 5 t/m 12

Handwerken

'Eérbied voor de (on)mogelijkheden van de leerling en enthousiasme voor het werk'

Als leerkracht heb je te maken met veel verschillen tussen de leerlingen qua tempo, vaardigheden en inzet. Elk kind heeft daarbij recht op aandacht en stimulans. Het is daarbij van belang dat het goede materiaal wordt aangeboden en de opdracht variatie toelaat. Dan ontstaat enthousiasme voor het bezig zijn en voor het resultaat.

Het lesgeven in al zijn facetten komt aan de orde. We bespreken ook het leerplan en een eigentijdse uitwerking daarvan. Dit is geen verdiepingscursus voor ervaren vakleerkrachten, maar een blok, waarin je ideeën kunt opdoen en uitwisselen en je je eigen vaardigheden kunt vergroten. Wie zich wil voorbereiden op het geven van de handwerkles is welkom, maar ook wie als afwisseling op de ochtendlessen gezellig iets moois wil maken. Er zijn voldoende materialen en voorbeelden om zelf één of meerdere werkjes naar keuze te maken.

Babs van der Schoot, voormalig leerkracht handwerken (klas 1 t/m 6) en textiel (klas 7 en 8)

Bordtekenen

'Een poort naar begrip, verbeelding en inspiratie'

Het schoolbord als medium is niet weg te denken in het kunstzinnig onderwijs. De visuele en vaak sfeervolle ondersteuning van de aangeboden lesstof en de seizoenen op het schoolbord zorgt, dat kinderen hiermee een diepe verbinding aan kunnen gaan. Onderwerpen en verhalen worden verrijkt en betekenisvoller, en daarnaast inspireer je al tekenend tot creativiteit en nieuwsgierigheid bij je klas.

In de vakles bordtekenen neem ik je mee in de basistechnieken van tekenen met bordkrijt. Hoe maak je gebruik van de karakteristieken van het krijt zelf, hoe kom je van kleur tot vorm en van vorm tot voorstelling?

De vakles zal dagelijks grofweg opgedeeld zijn in twee delen; het eerste deel bestaat uit uitleg en oefening en in het tweede deel passen jullie dit zelfstandig toe op thema's, die jullie voor het komende jaar willen uitwerken. In dit tweede deel ben ik ook beschikbaar voor individuele vragen en uitleg.

We gaan werken op zwart papier met bordkrijt. Bedenk 4 onderwerpen die je in het komende schooljaar in beeld wil brengen, dan heb je dagelijks een onderwerp om mee aan de slag te gaan.

Geertje Kapteijns, beeldend kunstenaar & bordtekenaar, Dordrecht

Aantekeningen

Praktische informatie

Locatie: Stichtse Vrije School, Socrateslaan 24, 3707 GL Zeist.
(alleen tijdens de cursusweek).

Wij huren deze school tijdens de vrijeschool lerarenweek, dus buiten deze week is er niemand van ons aanwezig en zijn we alleen via het mailadres bereikbaar.

Aanmelding

U kunt zich voor de cursus aanmelden via onze website
www.vrijeschoollerarenweek.nl

Mocht u hierover vragen hebben, kunt u zich richten tot de administratie van de vrijeschoollerarenweek.

Aanmelden kan vanaf 1 mei 2025

Als u zich wilt aanmelden na 1 juli, kunt u dit in overleg met de administratie doen. Het bestellen van maaltijden is dan alleen nog maar mogelijk in overleg.

Informatie en administratie vrijeschool lerarenweek:

Manous Koopmans

info@vrijeschoollerarenweek.nl

Cursusprijs:

De cursusprijs (zondagmiddag t/m vrijdagmiddag) is vastgesteld op € 585 per cursist (inclusief diner op zondagavond en lunch, koffie, thee en sap).

Maaltijden (diner):

De kosten van de warme maaltijden zijn € 95 per cursist.

Cursisten met een dieet (lactosevrij, glutenvrij) kunnen dit bij inschrijving op de website aangeven.

Inschrijving

LET OP: Om in te kunnen schrijven dient u het cursusgeld direct via de website te voldoen.

Rekeningnummer: NL77INGB0006441471

t.n.v. Stichting nascholing vrijeschoolpedagogie

Een dringend beroep aan de administraties van de scholen: wilt u s.v.p. duidelijk de achternaam van de cursist vermelden, evenals de naam van de school! Het geeft ons, en ook de cursisten, veel overlast als e.e.a. niet duidelijk is. Na aanmelding ontvangt u direct een bevestiging en vervolgens een factuur, als uw betaling is ontvangen.

Heeft u de bezetting 1 mei nog niet rond, maar wilt u wél leerkrachten de mogelijkheid geven om deel te nemen, dan kunt u ook plekken reserveren zodat u gegarandeerd bent van een plek.

Maximum aantal deelnemers:

Wij hanteren een maximum aantal cursisten per groep. Als u op de wachtlijst wordt geplaatst, krijgt u via de mail van ons bericht.

Afmelding:

Eventuele afmelding met volledige restitutie van het cursusgeld kan tot uiterlijk 1 juli 2025, en wel schriftelijk via info@vrijeschoollerarenweek.nl. Bij afmeldingen na 1 juli is terugbetaling niet meer mogelijk. U dient zich in ieder geval wel af te melden, zodat mensen die op de wachtlijst geplaatst zijn mogelijk nog kunnen deelnemen.

Bewijs van deelname:

Elke deelnemer, die aan de gehele cursus heeft deelgenomen (minimale aanwezigheid van 80%) en de cursusprijs heeft betaald, krijgt aan het einde van de cursusweek een certificaat van deelname.

Inschrijven op zondag 3 augustus:

U bent welkom vanaf 16.00 uur. Voor de deelnemers die zich hebben aangemeld, liggen het rooster, de eventuele etensbonnen en de lezingenkaart klaar op de daarvoor bestemde tafels in de hal.

Voor vragen kunt u zich wenden tot de gastheer, Manous Koopmans.

Opening op zondag 3 augustus 2025:

18.00 uur: Eenvoudige warme maaltijd.

19.00 uur: Welkom en koor

19.30 uur: Eerste avondvoordracht.

Afsluiting op vrijdag 8 augustus 2025:

Om ± 13.00 uur: afsluiting in de zaal. Daarna kunt u nog de lunch gebruiken.

Inleiding voor beginnende leerkrachten

Voor deelnemers die geheel nieuw in de vrijeschool instappen, verzorgen de leden van de kerngroep een inleiding in de meest gangbare begrippen, die wellicht tijdens de cursus voorbijkomen.

Voor degenen die dit willen volgen is de inschrijfbalie open vanaf 13.30.

Deze inleiding vindt plaats van 14.15 uur tot 15.15 uur.

Aansluitend rondleiding door het gebouw.

Het lokaal wordt tijdens de inschrijving bekend gemaakt.

U kunt zich inschrijven op de website.

Avondlezing

Elke avond wordt er een lezing verzorgd die het jaarthema vanuit verschillende kanten belicht. Bij inschrijving ontvang je een deelnemerskaart met daarop de titels van de verschillende voordrachten en de namen van de sprekers.

Rooster

08.30 – 09.00	Gezamenlijke dagopening met euritmie en opmaat
09:00 – 10.30	Periodeblok 1
10:30 – 11:00	Pauze
11:00 – 11:30	Koorzang
11:30 – 13:00	Periodeblok 2
13:00 – 14.30	Lunch
14.30 – 15.45	Blok 3 'kunst naar keuze' Kunstgroep naar keuze van maandag t/m donderdag
15:45 – 16.15	Theepauze
16.15– 17.30	Blok 4 'kunst naar keuze' Kunstgroep naar keuze van maandag t/m donderdag
17:45	Avondeten op inschrijving
19.00	Avondlezing (op zondag 19.30)

De twee kunstblokken in de middag zijn vakken naar keuze.

Alle deelnemers kiezen dus twee kunstvakken.

Dit geldt niet voor deelnemers aan de verdiepingscursus en Kinderen met een hulpvraag. Zij kiezen alleen het tweede uur. Het eerste uur blijft de groep bij elkaar.

Gezellige avond

Woensdag 6 augustus om 19:00

De invulling van de avond wordt bekendgemaakt bij de start van de week .

Totaal SBU 35 uur

Voor algemene voorwaarden en informatie omtrent de cursus verwijzen wij u verder naar www.vrijeschoollerarenweek.nl

Locatie tijdens de cursus 2024:

de Stichtse Vrije School, Socrateslaan 24, 3707 GL Zeist

Ook aanwezig

Boekerij de Phoenix

Boekerij de Phoenix uit Zeist is net als vorig jaar weer aanwezig tijdens de vrijeschool lerarenweek. Hier kunt u terecht voor alle vertelstof van klas 1 t/m 8 en natuurlijk voor nog veel meer boeken over kleuters, muziek, pedagogiek, jaarfeesten en vaklessen etc. Ze hebben zowel nieuwe als tweedehands boeken en ook kaarten en kleine cadeaus. Je kunt cash betalen en pinnen.

De Boekvinder Antiquariaat

De Boekvinder is ook in 2025 aanwezig met een boekentafel waarop veel antroposofische boeken, maar ook jeugd- en prentenboeken te vinden zijn. De boekenverkoop is van dinsdag 5 augustus 12.00 uur tot en met donderdag 7 augustus 15.00 uur.

Mercurius

Mercurius B.V., de schoolleverancier voor vrijescholen en kleuterklassen, is ook dit jaar weer present. Al bijna 40 jaar leveren wij een unieke selectie aan kwaliteitsproducten afgestemd op de behoeften van vrijescholen wereldwijd. Wij leveren zo duurzaam mogelijk geproduceerde producten voor alle kunst- en creatieve vakken. Ook diverse schoolborden zijn bij ons nog steeds verkrijgbaar. Sociale inclusie is een belangrijk uitgangspunt voor Mercurius en daarom streven wij ernaar om producten en diensten in te kopen bij organisaties waar mensen met een beperking werken. Wij werken ook nauw samen met ons zusterbedrijf STOCKMAR en dit doen wij vanuit de filosofie van de stichting Neuguss (www.neuguss.com), waar wij onderdeel van uitmaken. Loop even bij ons binnen, wij zijn er tussen 9.00-15.00 uur.

Uitleen schilderijen Leo Klein :

Oud Vrijeschoolleraar Leo Klein maakt al jaren, met veel passie, schilderijen voor in de klas. Hij schildert vele thema's waaronder uit de vertelstof. Leo Klein wil elke klas een schilderij voor een jaar door middel van het uitleenen, schenken omdat hij het belangrijk vindt dat er echte kunst in de klas hangt. Het formaat van de schilderijen is 70 x 100 cm, zowel staand als liggend.

Het zeehaasje

Het Zeehaasje verkoopt o.a. zelfmaakpakketjes en patronen van Marjanne Zuidema uit Zutphen. Daarnaast hebben wij ook materialen hiervoor, kant-en-klare seizoenpoppetjes, kaarten en andere artikelen die je voor je (antroposofische) seizoenstafel kunt gebruiken.

Aanmelding en financiën

Administratie vrijeschool lerarenweek

Manous Koopmans

info@vrijeschoollerarenweek.nl

www.vrijeschoollerarenweek.nl

Rek. No: NL77INGB0006441471

t.n.v. Stichting nascholing vrijeschoolpedagogie

Zelf meenemen:

Dikke Lyra potloden

Kleurpotloden

Stockmar blokjes/krijtjes en/of Filia krijtjes

Liniaal, passer, schaar

Euritmieschoenen

Stichtse
Scholengemeenschap
Vrije School
voor Voortgezet Vrije Schoolonderwijs

vrijeschool lerarenweek